

Sygn. akt VI U 1765/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2018 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: H. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 25 lipca 2018 r., znak: (...)

w sprawie: H. L.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej H. L. prawo do zwiększenia wysokości emerytury o ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy od dnia 1 czerwca 2018 r.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 lipca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonej H. L. prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w oparciu o zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 25 maja 2018 r. wystawione przez (...) S.A. Centrala w S., ponieważ pismem z dnia 29 czerwca 2018 r. jednostka anulowała zaświadczenie i uznała za prawidłowe wystawione przez (...).

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona domagając się prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy i wskazując, że w czasie zatrudnienia od 9 listopada 1974 r. do 9 stycznia 1990 r. ubezpieczona pracowała na kolei i otrzymywała deputat węglowy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Ubezpieczona zobowiązana, na rozprawie przed Sądem Okręgowym, do wskazania zakresu zaskarżenia decyzji podała, że zaskarża decyzję ZUS jedynie w odniesieniu do nieprzyznania jej prawa do ekwiwalentu węglowego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje :

Ubezpieczonej H. L. (ur. (...)) przyznano wcześniejszą emeryturę od (...)r. W dniu 25 stycznia 2018 r. ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę. Organ rentowy decyzją z dnia 5 lutego 2018 r. przyznał ubezpieczonej emeryturę powszechną od (...)r. W zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionym ubezpieczonej przez (...) wskazano, że ubezpieczona w trakcie zatrudnienia od 1.07.1976 r. do 9.01.1990 r. pobierała ekwiwalent za węgiel.

W dniu 7 czerwca 2018 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie prawa do deputatu węglowego i ponowne przeliczenie emerytury z najkorzystniejszych lat. Do wniosku ubezpieczona dołączyła zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczące lat 1974-1982, w których ujęto wyższe łączne kwoty wynagrodzeń niż w poprzednim zaświadczeniu

o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Organ rentowy zwrócił się do (...) S.A. o wyjaśnienie sprzeczności. W odpowiedzi spółka wyjaśniła, że ubezpieczona zwracając się o sporządzenie zaświadczenia nie poinformowała, że takowe już posiada i w związku z tym spółka zwraca się o anulowanie zaświadczenia z 28 maja 2018 r. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił przeliczenia emerytury i prawa do deputatu węglowego wskazując, że zatrudnienie w (...) nie było ostatnim zatrudnieniem ubezpieczonej przed przejściem na emeryturę, a nowe zaświadczenie Rp-7 zostało anulowane.

dowód: akta organu rentowego - decyzja organu rentowego z dn. 23.09.1997 r. k. 16, wniosek ubezpieczonej k. 1-3, decyzja o przyznaniu emerytury k. 6, wniosek ubezpieczonej k. 10, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dn.28.05.2018r.k.12,zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 20.

Powyższy stan faktyczny bezsporny był między stronami i ustalony został na podstawie dokumentów w aktach rentowych ubezpieczonej, których prawdziwości strony nie kwestionowały. Po sprecyzowaniu przez ubezpieczoną, że jej żądanie sformułowane w odwołaniu sprowadzało się w istocie do żądania zmiany decyzji i przyznania prawa do ekwiwalentu za urlop Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 74 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach

z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

W świetle przywołanych regulacji prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Dla nabycia prawa do deputatu węglowego decydujące znaczenie ma ustalenie, czy wnioskodawcy przysługiwało prawo do deputatu węglowego w okresie zatrudnienia na kolei oraz czy nabycie prawa do emerytury nastąpiło w oparciu o zatrudnienie wykonywane na kolei.

W niniejszej sprawie organ rentowy nie kwestionował faktu, że ubezpieczona jest byłym pracownikiem kolejowym, pobierającym emeryturę na podstawie przepisów ustawy emerytalnej ani, że prawo do deputatu węglowego przysługiwało jej w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury. Jedynym argumentem organu rentowego (zawartym zresztą w odpowiedzi na odwołanie, bo w uzasadnieniu decyzji brak jest wskazania konkretnej przyczyny odmowy) jest fakt, że ubezpieczona była zatrudniona w (...) do 9 stycznia 1990 r. i nie było to ostatnie zatrudnienie przed przejściem na emeryturę.

Zdaniem Sądu Okręgowego, stanowisko organu rentowego nie znajduje uzasadnienia ani w przepisach prawa materialnego ani w orzecznictwie sądowym. Ubezpieczona pracowała na kolei w latach 1974-1990, czyli przez ponad

15 lat. Kapitał początkowy dla ubezpieczonej został wyliczony z lat zatrudnienia na kolei t.j. z okresu 1974-1986. Odwołująca się w latach, w których pozostawała w zatrudnieniu na kolei pobierała deputat węglowy.

Prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy jest uprawnieniem o charakterze wyjątkowym o ustawowej podstawie, świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. W swych początkach było to prawo pracownika kolejowego do bezpłatnego przydziału węgla, co skutkowało zrównoważeniem jego utraty kwotą pieniężną (parytet towaru i pieniądza). Przydzielanie węgla pracownikom i rencistom lub emerytom (...) stanowiło przywilej, mający łagodzić trudności w nabywaniu węgla na wolnym rynku, należny oprócz i niezależnie od wynagrodzenia za pracę oraz od emerytury i renty. Stanowiło także swego rodzaju tradycję wywodzącą się z tego, że węgiel składowany był na terenach kolejowych. Z tych przyczyn deputat węglowy ustanowiony został jako bezpłatny przydział węgla, co realizowało cel wyposażenia pracowników w dobro reglamentowane także po ich przejściu na emeryturę lub rentę, spełniane w pieniądzu tylko wówczas, gdy przydział węgla był zbędny (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2000 r., III ZP 9/00, OSNAP 2000 Nr 24, poz. 902).

Dyspozycją art.74 cytowanej ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego ustawodawca określił krąg podmiotów, którym przysługuje prawo do deputatu węglowego, tj. byłym pracownikom kolejowym pobierającym rentę lub emeryturę (lub członkom ich rodzin), którzy prawo do renty lub emerytury uzyskali na podstawie jednego z trzech wymienionych aktów prawnych, a ponadto w okresie zatrudnienia na kolei mieli prawo do deputatu węglowego.

Organ rentowy twierdził, że skoro ostatnim zatrudnieniem ubezpieczonej przed przyznaniem emerytury nie była praca na kolei, to nie nabyła ona prawa do deputatu węglowego. Ze stanowiskiem tym zgodzić się nie można. Przede wszystkim wymóg taki nie wynika z przepisu art. 74 ust. 1 ustawy. Gdyby zaś wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie do kategorii osób zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na świadczenie rentowe, to dałby temu wyraz umieszczając stosowny zapis w art. 74 ustawy. Stylistyka przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia "emerytowi" lub "renciście", tylko "byłemu pracownikowi kolejowemu". Ekwiwalent za deputat węglowy jest niewątpliwie świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie przepisu należy mieć na względzie w procesie wykładni i subsumcji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonym w wyroku z dnia 17.02.2015r. III AUa 661/14 LEX nr 1680024, OSAŁ 2015/1/3 ustawa nie wymaga, aby praca na kolei była ostatnim zatrudnieniem przed nabyciem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Pogląd ten odnosi się do nabycia prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy podziela powyższy pogląd, stwierdzając za Sądem Apelacyjnym w Łodzi, że ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę, (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., III AUa 1699/11, Legalis nr 733836 oraz Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4.11.2015 r. III AUa 852/15, LEX nr 1936822). Oznacza to, że przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, a nie o inne zatrudnienie.

Jak wynika z niespornego stanu faktycznego ubezpieczona była zatrudniona na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie od 1.07.1976 r. do 9.01.1990 r., w (...) jako robotnik i nastawniczy a do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął wynagrodzenie wnioskodawcy z 10 lat kalendarzowych, tj. z lat 1974-1986 czyli z okresu zatrudnienia na kolei, które zaliczył jako okres składkowy.

Podstawa wymiaru świadczenia emerytalnego ubezpieczonej ustalona została więc ze spornego okresu zatrudnienia na kolei. W tych okolicznościach w pełni uprawnione jest stanowisko ubezpieczonej, że nabyła ona prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku, przyznając ubezpieczonej prawo do ekwiwalentu węglowego od miesiąca złożenia wniosku o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem tego świadczenia wypłacanego przez pracodawcę w trakcie trwania stosunku pracy na kolei.

SSO Ewa Milczarek